

معنا و وجود حرکت

زیب ساوردی

عضو هیأت علمی دانشگاه چمران

انتشارات معتبر

۱۳۹۸

سرشناسه	: شاوردی، زینب، ۱۳۵۹-
عنوان و نام پدیدآور	: معنا و وجود حرکت / زینب شاوردی.
مشخصات نشر	: اهواز: موسسه فرهنگی هنری آداب، انتشارات معتبر، ۱۳۹۷.
مشخصات ظاهری	: ۸۰ ص: ۵/۲۱×۵/۱۴ / س.م.
شابک	: ۹۷۸-۶۰۰-۴۱۹-۰۸۳-۱
وضعیت فهرست نویسی	: فیا
موضوع	: حرکت (فلسفه)
موضوع	: Motion (Philosophy)
موضوع	: فیلسوفان اسلامی -- دیدگاه درباره حرکت
موضوع	: Views on motion (Philosophy) -- (Muslim philosophers)
رده بندی کنگره	: BBR ۱۳۴۹ / ۱۳۹۷ م ۲ ش
رده بندی - سی	: ۱۸۹/۱
شماره کتابشناسی	: ۵۶۰۱۲۸۵

اهواز: بهار راه نادری، اول خیابان شهید سراج شماره ۳۲

تلفن: ۰۶۱-۳۲۲۱۱۳۶۸ / فاکس: ۰۶۱-۳۲۲۲۵۴۹۶

پست الکترونیکی: Moatabar_alavi@yahoo.com

عنوان کتاب: معنا و وجود حرکت

نویسنده: زینب شاوردی

ناشر: انتشارات معتبر (وابسته به مؤسسه فرهنگی هنری آداب)

شمارگان: ۱۰۰۰

نوبت چاپ: اول ۱۳۹۸

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۴۱۹-۰۸۳-۱

قیمت: ۱۵۰۰۰ تومان

فهرست مطالب

درآمد	۷
فصل اول معنای حرکت	۹
مقدمه	۹
تعریف لغوی حرکت	۱۰
تقسیم موجود به بالقوه و بالفعل	۱۱
تعریف اصطلاحی حرکت	۱۱
مفهوم و معنای حرکت	۱۲
سه تعریف اول از حرکت	۱۳
اشکال دور در تعاریف سه گانه‌ی حرکت	۱۴
پاسخ شیخ اشراق از اشکال دور:	۱۵
تعریف چهارم حرکت	۱۷
تعریف پنجم از افلاطون	۲۱
تعریف ششم از فیثاغورس	۲۱

۲۲	توجیه صدر المتألهین از تعاریف افلاطون و فیثاغورس
۲۳	دو اشکال ابن سینا بر تعریف فیثاغورس
۲۵	تعریف هفتم حرکت
۲۶	اشکال ابن سینا بر تعریف هفتم
۲۶	اشکال ابن سینا بر تعریف افلاطون
۲۸	سخ صدر المتألهین از اشکال ابن سینا
۲۸	نظر نسیم ساراری درباره پاسخ صدر المتألهین
۲۸	هشتم تعریف بر سه ادر نجات
۳۳	تعریف نهم حرکت
۳۴	تعریف دهم از حرکت
۳۵	تعریف یازدهم حرکت به معنای سطح
۳۵	تعریف دوازدهم حرکت به معنای قطعه
۳۶	تعریف شهید مطهری از حرکت
۳۷	نتیجه گیری
۳۹	فصل دوم: وجود حرکت
۴۱	اثبات وجود حرکت
۴۳	اثبات حرکت از راه برهان قوه و فعل
۴۷	اثبات وجود حرکت از طریق زمان
۴۸	نحوه وجود حرکت

سه نظر درباره نحوه تحقق حرکت	۴۹
قول ابن سینا در باب نحو تحقق حرکت	۴۹
نقض و احکام‌های صدر المتألهین نسبت به کلام شیخ	۵۳
۱- نحوه وجود حرکت قطعی	۵۳
۲- بسف بودن حرکت توسطیه برای جسم	۵۵
نحای استاد مطهری از پاسخ صدر المتألهین	۵۶
۳- نفی وجود قار حرکت قطعی	۵۷
۴- علیت حرکت علییه برای وجود زمان	۵۸
۵- نفی وجود حرکت توسطیه	۶۰
جواب صدر المتألهین به اشکال و نحوه وجود حرکت توسطیه	۶۲
اشکال استاد مطهری به جواب صدر المتألهین و نظر ایشان درباره	
حرکت توسطیه	۶۴
۶- وجود غیر قار حرکت قطعی	۶۷
۷- نحوه وجود اجزاء سابق و لاحق حرکت قطعی	۶۹
قول میرداماد درباره حرکت توسطیه و قطعی	۷۰
نظر خاص علامه طباطبائی	۷۱
نظر استاد مطهری درباره قول علامه طباطبائی	۷۳
نتیجه	۷۴
منابع	۷۷

درآمد

بحث حرکت از قدیمی‌ترین مباحث تاریخ اندیشه بشری است. صدر المتألهین براساس اصالت وجود و حرکت اشتدادی وجود این بحث را از محدوده مسائل طبیعی فراتر برده و به حوزه مباحث متافیزیک و فلسفه به معنای خاص منتقل ساخت. فلاسفه پیش از ملاصدرا، حتی معاصر او حرکت را از عوارض موجود طبیعی می‌دانستند. مقسم حرکت جسم بود، جسم به متغیر و ساکن تقسیم می‌شد. آن‌ها به حرکت در چهار مقوله (این، وضع، کم و کیف) قائل بودند که این مقولات از عوارض جسم هستند؛ بنابراین بحث حرکت را در طبیعیات آورده‌اند.

صدر المتألهین با استفاده از مسأله اصالت وجود حرکت و سکون را به عوارض ذاتی وجود ملحق ساخت؛ یعنی حرکت و سکون محمولاتی هستند که بدون واسطه و مستقیماً بر عوارض وجود می‌شوند. او حرکت و سیلان را از ناحیه مقولات و عوارض آن‌ها خارج کرده و آن را جزء عوارض متن هستی قرار داده است. براساس این نظر طرح مسأله حرکت در مباحث فلسفی دیگر به عنوان مسأله استطرادی نیست بلکه مسأله حرکت، مسأله ای فلسفی است و اصالت وجود زمینه الحاق حرکت به هستی را فراهم نمود.

فیلسوفان صدرایی پس از صدرالمألهین با تعلیقات مستمر خود برخی از لوازم و ابعاد این مسأله را روشن نموده و بر ادبیات بحث افزوده‌اند.

استاد مطهری به عنوان یک فیلسوف نو صدرایی در دهه پنجاه بحث حرکت را در کانون کاوش‌های فلسفی خود قرار داد و با تدریس بحث حرکت از کتاب اسفار تقریر روانی را از این کتاب عرضه داشت.

فصل‌بندی این نوشتار با الهام از سیر منطقی‌ای که حکیم سبزواری در منطق منظومه اظهار داشته، انجام شده است. حکیم سبزواری پرسش‌های مربوط به موضوعات مختلف علمی را تحت عنوان مطلب ما، مطلب هل... بیان می‌کند. بر این اساس در فصل‌ها ابتدا به مطلب ما یعنی چیستی حرکت سپس به مطلب هل یعنی هستی حرکت پرداخته شده است.